

Analyse implementatieplannen Nederlandse taal en rekenen mbo

Inleiding

In totaal hebben 65 instellingen een implementatieplan taal en rekenen ingediend. Het Steunpunt taal en rekenen mbo heeft deze implementatieplannen in opdracht van het ministerie van OCW geanalyseerd. Gedurende de analyse is zowel gekeken naar kwalitatieve als kwantitatieve elementen.

Alle instellingen die een plan hebben ingediend hebben daar van het Steunpunt individuele feedback op ontvangen. Daarnaast heeft het Steunpunt de resultaten van de analyse opgenomen in de 'Rapportage analyse implementatieplannen taal en rekenen mbo'. Dit servicedocument is een samenvatting van deze rapportage.

Vooraf moet opgemerkt worden dat de plannen qua opzet, inhoud en vorm uiteenlopen (net als de instellingen). Daardoor is voor een deel 'appels met peren' vergeleken. Het is van belang om dit bij de weging van de resultaten in het achterhoofd te houden. De analyse had tot doel om een landelijk beeld te krijgen van de manier waarop instellingen van plan zijn hun taal- en rekenbeleid te intensiveren en niet om een inhoudelijk oordeel te geven over de kwaliteit van de implementatieplannen.

Algemeen

Aan de meeste plannen kun je zien dat de instelling veel aandacht heeft besteed aan het opstellen van het plan en het ontwikkelen van taal- en rekenbeleid. Daardoor is er een beeld ontstaan van de activiteiten die de instellingen de komende jaren gaan ondernemen om het taal- en rekenniveau te verhogen. De meeste implementatieplannen richten zich op intern beleid en activiteiten en besteden weinig aandacht aan de ketenpartners (vmbo, hbo en BPV-bedrijven).

Taal- en rekenbeleid

Uit de implementatieplannen taal en rekenen komt naar voren dat er grote verschillen zijn tussen instellingen voor wat betreft de ontwikkelingsfase van het taal- en rekenbeleid. Een deel van de instellingen heeft al een langer lopend taalbeleid. Zij zijn doorgaans dan ook verder in het denken over taalbeleid en de activiteiten die zij (verder) gaan ondernemen. Het rekenbeleid is in weinig instellingen al langer lopend beleid.

Activiteiten

In de analyse is onder meer meegenomen hoeveel activiteiten zich gemiddeld per plan richten op welke doelgroepen en welke thema's.

Doelgroepen

- In bijna alle implementatieplannen taal en rekenen zijn er activiteiten opgenomen die zich richten op medewerkers (58 van de 65). Scholing voor taal- en rekendocenten (inclusief taal- en rekencoaches) en beroepsvakdocenten komt veruit het meeste voor. Minder activiteiten richten zich op expliciet op instructeurs en/of onderwijsassistenten (11) en BPV-begeleiders uit het bedrijfsleven (8).
- In ongeveer een derde van de plannen zijn activiteiten opgenomen die specifiek zijn gericht op deelnemers met een beperking (in veel gevallen dyscalculie en/of

dyslexie). Veel instellingen richten wel voorzieningen in (zoals een taal- en rekencentrum) die ingezet kunnen worden voor specifieke doelgroepen.

- Aandacht voor BBL-deelnemers en deelnemers niveau 1 komt respectievelijk in 18 en 8 plannen voor. Veel instellingen beginnen met activiteiten voor deelnemers niveau 4.

Thema's

- Wanneer naar de thema's wordt gekeken blijkt dat de meeste activiteiten zich richten op de thema's 'Aanpassingen in de didactiek en pedagogiek' en 'Toetsing van deelnemers' (beide gemiddeld 10 activiteiten per plan).
- Wat 'Aanpassingen in de didactiek en pedagogiek' betreft geven veel instellingen aan te willen werken conform de zogenaamde drieslag-methode. Dit betekent dat zij zowel inzetten op (extra) taal- en rekenlessen, als op remediërende ondersteuning (vaak door een taal- en rekencentrum) en stimulering van taal- en rekenontwikkeling in vaklessen en tijdens stage.
- Bij toetsing gaat het zowel om meting van de beginsituatie (nulmeting), als om meting van de voortgang (tussenmeting) als om meting van de eindresultaten (eindmeting). Hierbij worden zowel door de overheid beschikbaar gestelde of nog te stellen toetsen (met name de diagnostische toetsen van Cito en de pilot- en voorbeeldexamens) als eigen en ingekochte toetsen ingezet.
- Daarnaast richten gemiddeld 8 activiteiten per plan zich op de professionalisering van docenten en overige functionarissen op het gebied van didactiek. Veel minder activiteiten (gemiddeld 1 activiteit per plan) richten zich op de professionalisering van de eigen taal- en rekenvaardigheden van medewerkers. Opvallend is dat een aantal instellingen, die met de taal- en rekenvaardigheden van docenten aan de slag gaan hier stevig op inzetten. In deze plannen worden docenten getoetst op hun vaardigheden en geschoold wanneer blijkt dat het niveau niet overeenstemt met de gestelde norm. In de meeste gevallen betreft het hier de taalvaardigheden van docenten.
- De activiteiten die vallen binnen het thema 'Andere activiteiten gericht op intensivering van het taal- en rekenonderwijs' (gemiddeld 8 per plan) richten zich in veel gevallen op de projectorganisatie en -coördinatie en/of de verdere ontwikkeling van het beleid.

Vervolg

Het Steunpunt taal en rekenen mbo heeft door de gemaakte analyse een beeld gekregen van de ontwikkeling van het taal- en rekenbeleid binnen de instellingen. Met behulp van de opgedane kennis gaat het Steunpunt de komende periode gericht activiteiten aanbieden die de instellingen ondersteunen bij de verdere ontwikkeling en implementatie van hun taal- en rekenbeleid. Instellingen met specifieke vragen of behoefte aan gericht advies op beleidsniveau kunnen hiervoor terecht bij het Steunpunt.

Voorbeelden van de activiteiten die het Steunpunt gaat uitvoeren zijn:

- In veel implementatieplannen Nederlandse taal en rekenen zijn goede ideeën en/of originele aanpakken te vinden. Om deze goede voorbeelden toegankelijk te maken wordt een bloemlezing opgesteld.
- Kennisdeling en kennisontwikkeling stimuleren tussen instellingen met vergelijkbare initiatieven.
- Analyseren van de jaarlijkse inhoudelijke verantwoording van instellingen in hun jaarverslag in opdracht van het ministerie van OCW.